

УДК – 316.32

З. Сокол

(Бучацький інститут менеджменту та аудиту)

ТЕХНОСФЕРА ЯК МАТЕРІАЛЬНА ОСНОВА ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Головним підсумком всього розвитку цивілізації за весь час її існування стало, припавши саме на ХХ ст., становлення техносфери, як штучного середовища життєдіяльності людини. Її специфіка – не просто дуже високий рівень розвитку технології і техніки, матеріального виробництва, науки, озброєнь; не просто зумовлені всім цим рівень і якість життя населення, яке утворило техносферу держав. Головні особливості техносфери, як явища, мають триєдиний зміст. У провідних промислово розвинутих країнах населення не має реальної можливості повернутися у випадку соціальної катастрофи до доіндустріального способу життя, не ризикуючи при цьому фізичним вимиранням великої кількості людей. Провідні економічні центри техносфери (США, Японія, Європейський союз) в змозі зберегти своє значення і саме існування лише спираючись на освоєння і використання просторово-ресурсного потенціалу всієї земної кулі, підлаштовуючи його під свої потреби та інтереси, підпорядковуючи цілям, завданням, процесу цього освоєння свої зв'язки з економіками інших країн і регіонів, а значить і самі ці економіки. Нарешті, техносфера кінця ХХ ст. і все, що з нею докорінно зв'язано, змінили природне середовище існування людини.

Техносфера є матеріальною основою явищ і процесів глобалізації в кількох аспектах. Вона виникає на базі досить розвинутого міжнародного поділу праці, кооперацій, інтернаціоналізації різних видів діяльності; викликає до життя і розвиває нові глобально взаємопов'язані види і типи діяльності у всіх сферах економіки, науки, культури; породжує необхідні їй фінансові потоки, організаційні структури, не зупиняючись перед державними кордонами; створює свої специфічні екологічні та інші глобальні наслідки. Техносфера веде до зміцнення ієрархії держав за їх місцем в системі функціональних зв'язків із зовнішнім світом. Вона змінює місце держави у всьому описаному комплексі відносин, включаючи міжнародно-політичні, вводячи державу в нову для неї систему глобальних зв'язків і залежностей, розмиваючи традиційний суверенітет держави. Це відбувається настільки інтенсивно і наочно між соціальними спільнотами і рухами, країнами і континентами, ТНК і ринками, які розвиваються, що нинішнє суспільство можна назвати сітьовим, основою якого є глобальна економіка.

Верховна влада в економіці переходить з національного рівня на глобальний і тільки світовий ринок володіє досить ефективним інформаційним механізмом регулювання міжгалузевих і міжрегіональних пропорцій відтворення. Раніше господарство майже кожної країни було системою, що сама відтворюється. Тепер така система – тільки світове господарство. Ніяка національна економіка, що пропагує сучасні технології, не може претендувати на самовідтворення. Країни, які відстали в загальному розвитку, сходять з дистанції, а їх ендегенні економіки заходять в глухий кут. Переплигнути кваліфікаційну планку сучасних технологій вони можуть тільки з допомогою ТНК. Тісні економічні зв'язки між країнами роблять сьогодні практично неможливим для будь-якого окремого національного уряду керувати своєю власною економікою самостійно або самостійно запобігати інфляції. Можна констатувати той факт, що людство вперше за всю свою історію впродовж останніх століть, перетворилося на глобальну структурно-функціональну систему.